

ALKUSANAT

Lakikielen sanakirja suomi-englanti on 4., laajennettu ja ajantasaistettu laitos alun perin vuonna 1985 julkaistusta sanakirjasta. Sanakirjan tavoitteena on auttaa Suomen lain-säädäntöä ja oikeusjärjestelmää koskevien tekstien kääntämisessä englanniksi. Siksi suomi-englanti-sanakirjan hakusanoina on termien lisäksi myös Suomen virastojen ja laitosten nimiä ja virkanimikkeitä.

Toimitustyössä on pyritty selkeyttämään sana-artikkeleissa esitettyjen esimerkkilauseiden rakennetta. Neljanteen laitokseen on lisätty erityisesti nopeasti kehittyvää ja monimutkaistuvaa EU-sanastoa.

Lähteinä ovat olleet mm. teokset Raija Hurme-Riitta-Leena Malin-Olli Syväoja: *Uusi suomi-englanti-suusanakirja* (Porvoo 1984); *Encyclopaedia Iuridica Fennica* (Jyväskylä 1994–1999); *Valtioneuvoston sanasto* (Helsinki 1992); *Suomi-EY-suomi EY-direktiivien termihakemisto* (Helsinki 1993) ja Jyrki K. Talvitie-Ahti Hytönen (toim.): *Suomi-englanti tekniikan ja kaupan sanakirja* (Porvoo 2001).

Englantilainen oikeus ja kirjoitusasu on otettu sanakirjassa lähtökohdaksi.

Erikoisalan sanakirjojen tapaan lakikielen sanakirjaan on otettu vain valikoiden yleiskielen kuuluvia hakusanoja.

Sanakirjan eri laitosten laatimistyön yhteydessä olen saanut tilaisuuden käydä antoisia keskusteluita niin kääntämisestä, oikeustieteestä kuin monista muistakin aiheista useiden asiantuntijoiden kanssa. Haluan erityisesti kiittää Helsingin yliopiston rikosoikeuden emeritaprofessori Inkeri Anttilaa, filosofian tohtori Leena Lehtoa sekä fil. lis. Liisa Kososta. Helle kuten muillekin asiantuntijoille ja palautteen antajille haluan lausua parhaimmat kiitokset.

WSOY:ssä toimituspäällikkö Vuokko Hosia on kannustanut ja auttanut sanakirjan laatimista vaikeinakin aikoina huumorilla ja suurella ammattitaidolla. Neijättä laitosta varten toimittaja Marjut Karasmaa-Donovan on siirtänyt sanakirja-aineistoa WSOY:n sanakirjatoimituksen toimitusjärjestelmään. Marjutan tarkan toimitustyön ansiosta nyt ilmestyvästä sanakirjasta on karsittu päällekkäisyyksiä ja painovirheitä sekä tarkistettu useita vastineita. Erittäin lämpimät kiitokset kummallekin!

Helsingissä pyhäinpäivän aattona 2005

Matti Joutsen
OTT, VTK
virallinen kääntäjä

Toimitus: Marjut Karasmaa-Donovan

Taiton suunnittelu: Samuli Jokipalio, Rastaman Oy

Taitto: Tuija Virtamo

© Matti Joutsen ja WSOY 2005

ISBN 951-0-30961-3

WS Bookwell Oy

Juua 2005

asiakasluettelo

of customers, bringing of customers
asiakasluettelo list of customers
asiakasluotto consumer credit, consumer financing, retail credit
asiakasluottovakuutus credit insurance
asiakasmyynti turnover on customers' accounts
asiakasnumero trader identification number
asiakaspalvelu service, after-sales service, customer service, client service
asiakaspalveluvastaava supervisor of customer services
asiakaspääiri clientele, circle of customers; **kiinteä** ~ fixed clientele, regular customers; **paikallinen** ~ local clientele; **luovuttaa asiakaspääirinsä** transfer one's clientele
asiakaspyydystys enticing of customers, use of pressure salesmanship
asiakassaatava account receivable
asiakastili credit account, (Am) charge account
asiakasvekseli customer's acceptance, trade paper, private bill
asiakirja document, record; deed; act; instrument; **alkuperäinen** ~ original document; **asiakirjan esittämisevelvollisuus** obligation to produce documentary evidence; **asiakirjan julkisuus** publicity of a document; **asiakirjan kuolettaminen** annulling of a document, invalidation of a document; **asiakirjan salaaminen** suppression of a document; **asiakirjan täydentäminen** supplementing a document; **asiakirjan väärentäminen** ks. **väärentää**; **asiakirjat hyväksymistä vastaan** documents against acceptance, (lyh) D/A; **asiakirjat maksua vastaan** documents against payment, (lyh) D/P; **asiakirjat sitoumusta vastaan** documents against undertaking, documents against engagement; **esittää** ~ **alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä** present the original document or a certified copy; **julkinen** ~ public document; **jutun asiakirjat** the documents in the case; **kokouksen asiakirjat**

the proceedings of the meeting; **liittää asiakirjoihin** add to the documents, insert in the files; **oikea** ~ genuine document; **päätös merkitään asiakirjoihin** the decision shall be noted in the documents, the decision shall be recorded in the file **vrt. merkitä**; **ratkaista asiakirjojen mukaan** decide on the basis of the documents; **saamisen perusteena oleva** ~ the document upon which the claim is based; **selvittää kirjoitusten vertailulla, onko ~ oikea vai väärä** compare handwriting in order to ascertain whether or not a document is genuine; **todistaa asiakirjoilla** use documents as evidence; **vedota asiakirjaan todisteena** refer to a document as evidence; **väärennetty** ~ forged document, falsified document; **yksityinen** ~ private document
asiakirja-aineisto the documents, the documentary material; proceedings
asiakirjakaava standard form for documents
asiakirjalinen documentary; (asiakirjoihin perustuva, kirjallinen) ~ **todistelu** documentary evidence
asiakirjamappi file
asiakirjamerkintä document notation
asiakirjoikeudenkäynti proceedings restricted to documentary evidence, trial by the record
asiakirjapapéri document paper, foolscap paper, loan paper, security paper, deed paper
asiakirjatarkavarikko seizure of documents
asiakirjatieto documentary evidence
asiakirjavalta (pros) (valta laatia ja antaa asiakirjoja) power of certification
asiakirjavihko file
asiakirjavarannon recording official, authenticating official
asiakirjaväärennys document forgery
asiakkuussopimus customer agreement
asiakumppani joint litigant
asiakumppanuus joinder of parties
asiakäsittely examination of the case, consideration of the case

asianhaara

ry out the commission given by A
asiamiesvaltuutus authorization to act as agent
asianajaja advocate, lawyer, legal adviser; (Brit) (tuomioistuinasianajaja) barrister; (toimistoasianajaja) solicitor; (Skotl) advocate; (Am) attorney, attorney-at-law, counsellor, counsel; (oikeusdenkäynteihin erikoistunut asianajaja) trial lawyer; (Suomen Asianajajaliiton jäsen) advocate, attorney, attorney-at-law, member of the Finnish Bar Association; **kääntäjä asianajajan puoleen** consult a lawyer; **ottaa asianajaja, palata asianajaja** retain a lawyer
asianajajakunta bar, legal profession
asianajajalaitos bar
Asianajajaliitto (Suomen) the Finnish Bar Association; **erottaa asianajajaliitosta** disbar
asianajajaluettelo list of attorneys, roll of attorneys
asianajajamonopoli monopoly of lawyers
asianajajanimitys title of attorney-at-law
asianajajapakko mandatory representation by an attorney-at-law
asianajajatapa hyvä ~ professional ethics among lawyers
asianajajayhdistys association of lawyers, lawyers' association
asianajo pleading, advocacy
asianajokulut legal expenses
asianajolasku attorney's bill
asianajopalkkio attorney's fee, solicitor's fee
asianajotoimisto law office, law firm
asianajovaltakirja power of attorney for legal proceedings; **avoim** ~ unlimited power of attorney
asianhaara circumstance; fact; **asianhaaran mukaisesti (perusteella) olettaa** assume in accordance with the circumstances; **asianhaaran mukaan (kussakin tapauksessa)** in accordance with the circumstances, in the light of the circumstances; **asianhaaroitettuihin nähdessä (katsoen)** in view of the circum-

asialegitimaatio ks. **asiantuulos**
asiallinen (adj) material, objective, substantive, factual; business-like, matter-of-fact; ~ **toimivalta** jurisdiction over the subject matter, (lat) jurisdiction ratione materiae; **asiallisesti hyväksyttävä peruste** objectively justifiable grounds; **erityinen ~ oikeuspaikka** special legal venue for the matter; **jättää kannne asiallisesti tutkimatta** dismiss a claim without examining it on the merits; **kanteen ~ tutkiminen (asiakäsittely, pääasian käsittely)** examination of the case on the merits; **oikeusvoiman ~ ulottuvuus** the objective extent of the legal force; **ottaa juttu asiallisesti tutkitavaksi, ryhtyä juttun asialliseen käsittelyyn** begin to examine the case on the merits; **velan ~ peruste** the material basis of the debt
asialliskohteellinen relating to substantive law
asiallissisältöinen ~ **laki** an Act with substantive content
asiallisuus objectivity, essentiality, pertinence
asiamies agent, attorney, counsel, proxy, representative; **asettaa, panna ~ puolelta** appoint an agent on one's behalf; **asiamiehelle annettut tehtävät** business delegated to an agent; **asiamiehen toimitus** conduct of business by an agent; **diplomaattinen** ~ diplomatic agent; **vrt. oikeudenkäyntiasiamies, oikeusasiamies, toimikesisaaja; julkinen** ~ public agent; **valtuutettu ~ (edustaja)** authorized representative
asiamieskelpoisuus (pros) capacity to serve as agent
asiamiesohjeet agent's instructions
asiamiespakko obligation to use an agent, obligation to use an attorney
asiamiespalkkio agent's fee, agent's commission
asiamiesoppimus agency agreement
asiamiessuhde agency relationship
asiamiestehtävä commission; **ottaa vastaan** ~ accept a commission; **toimittaa A:n antamat asiamiestehtävät** car-

taxation
Valtion viljavarasto State Grain Storage Centre
valtion virka-ansiomerkittoimikunta Government Badge-of-Merit Commission
Valtion väestönsuojelukoulu State Civil Defence School
Valtion ydinjätehuoltorahasto State Nuclear Waste Management Fund
valtionyhtiö government-owned company, state-owned company
valtionyhtiöiden ryhmä State-owned Companies Division
valtionyliopisto state university
valtio-oikeudellinen political; constitutional; relating to political science
valtio-oikeus constitutional law
valtio-oppi political science, theory of the state
valtiopetoksellinen treasonous
valtiopetos high treason; **valtiopetoksen tähtitään toiminnan edistäminen** promotion of treasonous activity
valtiopäiväasiakirjat (pl) parliamentary documents
valtiopäiväjumalanpalvelus (valtiopäivien avajusten tai päättäjäisten yhteydessä) parliamentary church services
valtiopäiväjärjestys (säädos) Parliamentary Act
valtiopäiväkutsu call to parliamentary session; convening of a session of Parliament
valtiopäiväkesittely parliamentary proceedings
valtiopäivämies (hist) delegate to Parliament, member of Parliament
valtiopäiväpäätös parliamentary resolution
valtiopäivät (pl) parliament; parliamentary session; diet; **eduskunta kokoon-tu tu varsinaisille valtiopäiville vuosittain** Parliament convenes for its regular session annually; **valtiopäivien aikana (koossa ollessa)** while Parliament is in session; **valtiopäiville kokoontunut eduskunta** Parliament convened in session; **~ lopetetaan** the session of Parlia-

ment is closed; **varsinaiset** ~ regular session of Parliament; **ylimääräiset** ~ extraordinary session of Parliament
valtiorahasto public treasury
valtiorakenne structure of state
valtiorikos offence of lese-majesty, offence against the State, political offence
valtioryhmä group of states
valtiosalaisuus state secret, secret of state
valtioseuraanto state succession
valtio sihteeri Secretary of State, State Secretary, permanent secretary, permanent Secretary of State
valtiosopimus convention, treaty, agreement; **avoin** ~ open treaty; **kahdenkeskinen** ~ bilateral treaty; **monenkeskinen** ~ multilateral treaty; **suljettu** ~ closed treaty; *vrt.* **yleissopimus**
valtiosuverenius state sovereignty
valtiosäädyt (pl) (hist) the Estates
valtiosääntö constitution; **valtiosäännön mukainen** constitutional; **valtiosäännön asettama vaatimus** constitutional requirement; **valtiosäännön vastainen** unconstitutional
valtiosääntöinen constitutional
valtiosääntöoikeus constitutional law
valtiosääntöperinteet constitutional traditions
valtiosääntötuomioistuimien constitutional court
valtiosääntöuudistus constitutional reform
valtioteko act of state
valtiotiede political science
valtiotieteellinen tiedekunta faculty of social sciences
valtiotieteen kandidaatti Bachelor of Political Science, (*lyh.* B.Sc. (Pol.Sc.))
valtiotieteen lisensiaatti Licentiate in Political Science, (*lyh.* Lic. (Pol. Sc.))
valtiotieteen maisteri Master of Political Science, (*lyh.* M.Sc. (Pol. Sc.))
valtiotieteen tohtori Doctor of Political Science, (*lyh.* Ph.D. (Pol. Sc.))
valtiotoimi act of state
valtiovalta the government; the state authorities; state authority, state power;

valtiovaltan haltija holder of state authority; **valtiovaltan käyttö** exercise of state authority
valtiovarinhallinto financial administration
valtiovarainministeri Minister of Finance
valtiovarainministeriö Ministry of Finance
valtiovarainvaliokunta Finance Committee, Standing Committee of Supply
valtiovarat (pl) state finances
valtiovierailu state visit, official visit
valtuus authority, power; authorization; mandate; **määrätä edustajan** ~ (toimivalta) determine the authority of an agent; **valtuudet** powers
valtuuskirja (kans) credentials
valtuuskunta delegation; mission
valtuuslaki enabling act, enabling statute; regulative act; emergency powers act, special powers act
valtuusmies ks. **valtuutettu**
valtuusto council
valtuustoryhmä council faction
valtuutettu delegate; councillor; authorized agent, legal agent, authorized representative attorney, legal representative, assignee, proxy; **~ (hallinnossa)** councillor; **valtuutetun edustamana** represented by an agent
valtuuttaa authorize; empower; accredit
valtuuttaja assignor, principal
valtuuttaminen authorization, delegation
valtuutus unauthorized; **~ edustaja** unauthorized agent; **~ edustus** unauthorized agency
valtuutus power, power of agency, proxy, authority, power of attorney; mandate, authorization; **antaa ~ jkille** confer power of attorney on a person, grant a person power of attorney; **kirjallinen** ~ written authority; **takimääräinen** ~ statutory authority; **peruuttaa** ~ withdraw powers of attorney; **rajoitet-tu** ~ limited power; **rajoitukseton** ~ unlimited power; **suullinen** ~ oral author-

ity, parol authorisation; **toimia valtuutuksen rajoissa** act within one's authority; **valtuutuksen laajuus** extent of authority; **valtuutuksensa rajoissa** within the limits of one's powers; **ylittää valtuutuksensa** exceed one's authority; *vrt.* **valtakirja**
valtuutusasiakirja power of attorney, letter of attorney, written power of agency; *vrt.* **valtakirja**
valtuutanostolupa permission to obtain foreign currency
valuutantarikkailuosasto exchange control department
valuutanvaihtolupa foreign exchange authorization
valuutta currency; foreign exchange; **kova** ~ hard currency; **pehmeä (heikko)** ~ soft currency; **pehmeän valuutan maksu** soft currency country; **valuutan kaksikursijärjestelmä** dual exchange market system; **valuutan terminointi** forward foreign exchange transaction; **valuutan vakauttaminen** stabilization of currencies
valuutta-asema currency position, foreign exchange position
valuuttaclearing currency clearing, foreign exchange clearing
valuuttadilieri currency dealer, foreign exchange dealer
valuuttafutuuri currency future
valuuttahelpotus easement of foreign exchange regulations
valuuttajärjestelmä currency system, monetary system
valuuttakauppa currency business, exchange business, foreign exchange business, foreign exchange dealing, foreign exchange trading; foreign exchange transaction
valuuttakeinottelu foreign currency speculation, speculation with foreign currency
valuuttaklausuuli foreign exchange clause
valuuttakontrolli exchange control
valuuttakori currency basket
valuuttakurssi exchange rate, rate of ex-

oikeudenkäyntiaika

proceedings, legal proceedings; litigation; **aloittaa** ~ start legal proceedings, take legal action (against someone); **oikeudenkäynnin aikana** in the course of a trial; **oikeudenkäynnin edellytys** procedural requirement; **oikeudenkäynnin este** (edellyksen puuttuminen) impediment to an action, bar of trial; **oikeudenkäynnin julkisuus** publicity of proceedings; **oikeudenkäynnin kaikissa vaiheissa** in all stages of a trial; **oikeudenkäynnin peruste** cause of action; **oikeudenkäynnin väärinkäyttö** abuse of process; ~ (menettely) **aloikeudessa** procedure in the lower court; ~ (menettely) **hovi-oikeudessa** procedure in the court of appeal; ~ (menettely) **korkeimman oikeudessa** procedure in the Supreme Court; (asianosaisen) **vastapuoli oikeudenkäynnissä** opposing party, the other side, party opposed, the adverse party
oikeudenkäyntiaika time of a court session
oikeudenkäyntiaineisto trial materials; trial documents; **oikeudenkäyntiaineiston hankkiminen** obtaining of trial materials; production of documents
oikeudenkäyntialoite initiative for a trial
oikeudenkäyntiapulainen legal counsel; legal assistance
oikeudenkäyntiasia (oikeusasia, oikeusjuttu) legal dispute, litigation, law case, cause
oikeudenkäyntiasiakirja trial document; (pl) **oikeudenkäyntiasiakirjat** trial documents, case records
oikeudenkäyntiasiamies attorney; **käyttää oikeudenkäyntiasiamiestä** rely on an attorney, be represented by an attorney; **oikeudenkäyntiasiamiehenä saa olla (toimia) vain se, joka** -- only a person who -- can act as an attorney, only a person who -- can serve as an attorney
oikeudenkäyntiasianosainen party, litigant, party to an action, party to a suit, litigating party, party to litigation, party

to the proceedings
oikeudenkäyntiavustaja trial counsel, counsel, legal counsel
oikeudenkäyntiedustaja attorney, trial representative, representative at a trial
oikeudenkäyntiedustus representation at a trial
oikeudenkäyntietu procedural benefit
oikeudenkäyntijärjestys code of procedure, rules of procedure; course of legal proceedings
oikeudenkäyntikelpoinen capable of conducting legal proceedings, fit to plead
oikeudenkäyntikelpoisuus capacity to conduct legal proceedings, fitness to plead
oikeudenkäyntikirjelmä written pleading, (Am) brief
oikeudenkäyntikulut, oikeudenkäyntikustannukset litigation expenses, legal expenses, costs, trial costs, court costs, legal costs, costs of an action
oikeudenkäyntikuluvakuus security for costs of action, (lat) cautio judicialum solvi
oikeudenkäyntikysymys procedural question
oikeudenkäyntilaitos judicial system
oikeudenkäyntilaji type of procedure
oikeudenkäyntiaki code of [judicial] procedure
oikeudenkäyntimaksu general fee for court proceedings
oikeudenkäyntimenettely proceedings, procedure, legal proceedings, legal process; **rikosasiain** ~ criminal proceedings, criminal procedure; **siviiliasiain** ~ civil proceedings, civil procedure
oikeudenkäyntimuoto type of procedure
oikeudenkäyntipäivä trial day, trial date
oikeudenkäyntiselostus report of proceedings, report of a trial
oikeudenkäyntisubjekti procedural subject, subject of proceedings
oikeudenkäyntisääntö procedural rule
oikeudenkäyntitie legal process, re-

oikeudenvalvoja

party, the wronged party
oikeudenloukkauväite plea of infringement of rights; **oikeudenloukkauväitteestä luopuminen** waiver of a plea of infringement of rights
oikeudenluovutus assignment of a right, transfer of title
oikeudenmenetys loss of a right, forfeiture of a right, lapse of a right, lapse of title; **aiheuttaa oikeudenmenetyksiä** cause a loss of a right; **kärsiä oikeudenmenetyksiä** suffer a loss of a right
oikeudenmukainen just, fair; righteous; rightful; equitable
oikeudenmukaisuus justness, fairness; justice
oikeudenmukaisuusperiaate principle of justice
oikeudenmuutos alteration of rights
oikeudennäköisyys appearance of a legal position, ostensible existence of a right, prima facie entitlement; ~ **ja todellinen oikeus** prima facie and actual entitlement; **oikeudennäköisyyden suoja** protection of a prima facie entitlement
oikeudenomistaja assignee, assign; holder of title, title-holder; beneficiary; successor, legal successor, successor in title; *vrt.* **oikeudenhaltija, oikeusraaja**
oikeudenpalvelija bailiff, court usher, court attendant
oikeuden puheenjohtaja presiding judge, chairman of the court
oikeuden pöytäkirja court record, court protocol
oikeudenrajoitus limitation of a right, restriction of a right, qualification of a right
oikeuden saaja party acquiring a right, acquirer of a right
oikeudensupistus restriction of a right
oikeudentunto sense of justice, sense of what is right and wrong
oikeudenuudistus (lainmuutos) legal reform; (uusiminen) renewal of a right
oikeudenvalvoja protector of a right,

course to the law, litigation; **oikeudenkäyntiteitse** through recourse to the law, through resort to the courts
oikeudenkäyntilaisuus court session
oikeudenkäyntitoimi step in the proceedings; pleading
oikeudenkäyntiuidustus procedural reform
oikeudenkäyntivalta (oikeus käyttää kantajan tai vastaajan puhevaltaa erityisesti ns. muodollisena asianosaisena, omassa nimessään toisen oikeuksien varjelmiseksi) authority to conduct litigation, right to sue; *vrt.* **puhevalta**
oikeudenkäyntivaltakirja power of attorney for legal proceedings, authority to represent a party in an action, warrant to sue and defend
oikeudenkäyntivaltuuksien attorney
oikeudenkäyntivaltuuksien authorization to represent a party in an action
oikeudenkäyntivirhe error of procedure, procedural error
oikeudenkäyntiväite plea, defence plea, procedural defence, objection; demurrer
oikeudenkäyttö (lainkäyttö) jurisdiction, administration of justice, jurisdiction; adjudication; application of law; (yksityisen oikeuden käyttäminen) exercise of a right
oikeudenkäyttöalue (lainkäyttöalue) jurisdiction
oikeudenkäyttöasia judicial matter, adjudicatory matter
oikeudenkäyttöelin judicial body, judicial organ, adjudicatory body, adjudicatory organ
oikeudenkäyttöhallinto (tuomioistuinten organisatoriset itsehallintotohtävät käsittävä) administration of the courts
oikeudenkäyttövalta jurisdiction, judicial power
oikeudenloukkaaja tort-feasor; violator of someone's rights
oikeudenloukkaus infringement, encroachment, trespass, delict, violation, violation of the law, legal offence; **se, johon ~ kohdistuu** (loukattu) the injured

oikeudenvastainen

overseer of a right
oikeudenvastainen unlawful, illegal, illicit, contrary to law; ~ **laininlyönti** unlawful omission; ~ **menettely** unlawful procedure; injustice; ~ **teko** unlawful act, illegal act, illicit act
oikeudenvastaisuus unlawfulness, illegality, illicitness; illegal act; **oikeudenvastaisuuden poistuminen** exclusion of illegality; **oikeudenvastaisuuden tunnusmerkit** essential elements of illegality; **tietoisuus oikeudenvastaisuudesta** guilty knowledge, consciousness of the wrongful character of one's actions; (*lat*) **mens rea**
oikeudeton unlawful, illegal; unjust, inequitable; without legal rights, without legal protection; unjustified, unwarranted; unauthorized; wrongful; unfounded; **nimen ~ käyttö** unauthorized use of a name; ~ (**perusteeton**) **etu** unjustified benefit; unjust enrichment; ~ **hallintu** adverse possession; ~ **irtisanominen** unjustified serving of notice; ~ **vaatimus** unjustified claim, pretence; *vrt.* **epäoikeudennukainen**
oikeudettomasti unlawfully, illegally; unjustly; inequitably; unjustifiably; wrongfully; ~ **erotettu** wrongfully dismissed; ~ (**laittomasti**) **saatu** unlawfully obtained
oikeudettomuudentila state of injustice; state of wrongfulness
oikeudettomuus injustice; wrongfulness; legal incapacity
oikeus (**oikeusjärjestys**; *se mikä on oikein*; **yksityinen ~, oikeutus**) law; justice; right; **alkuperäinen** ~ original right; **auttaa jkta oikeudessa** help a person secure his (her) rights; **esinekohtainen** ~ right in rem, real right; **henkilöön [erotamattomasti] sidottu** ~ strictly personal right; **hänellä on ~ luovuttaa maatila** he (she) is entitled to convey the farm, he (she) has the right to convey the farm; **hän on tuntuvasti mennyt oikeuttaan ulommaksi** he (she) has gone significantly beyond his (her) rights; **itse hankkia itselleen oikeutta** obtain justice

on one's own; **johdannainen** ~ derived right; **jos se on oikeuden ja kohtuuden mukaista** if it is just and proper; **julkisen ~ (julkisoikeus)** public law; (*kohta tuomarinvallassa*) **kaikissa tuomioissa tehdä oikeutta niin köyhälle kuin rikkaallekin** to do justice in all judgments to both the poor and the wealthy; **kansalaisten yleiset oikeudet** civil rights; **keskijä tai hänen oikeutensa haltija** the inventor or his (her) legal successor *vrt.* **oikeudenomistaja**; **käyttää lakia ja oikeutta** administer justice; **laillinen** ~ legal right; **luovuttaa jkak sille, jolle se oikeuden mukaan kuuluu** surrender something to the person who is legally entitled to it; **menettää oikeutensa perintöön** lose one's right to an inheritance, forfeit one's right to an inheritance; **niin ettei ketään laillisessa oikeudessa sorretta** so that no one suffers an infringement of his or her legal rights, so that no one's lawful rights are violated; **oikeuden (oikeusuojan) epäminen** denial of justice; refusal of justice; **oikeuden lähentäminen** harmonization of laws; **oikeuden rajat** the limits to law; **oikeuden syntyminen ja lakkaaminen** accrual and extinction of a right; origin and extinction of title; **oikeuden väärinkäyttö** misuse of a right, abuse of a right; abuse of law; abuse of title; **oikeuksien ristiriita** conflict of laws; ~ **esineeseen riittäminen** to an object; ~ **etuuksiin** benefit entitlement, right to a benefit; ~ **tavaramerkkiin** right to a trademark; **oikeutta estävä tosiseikka** fact preventing a right; **oikeutta hävittävä tosiseikka** fact destroying a right; (*kans*) **oikeutta luova sopimus** law-making treaty; **oikeutta luova toiminta** action creating a right; **oikeutta luova tosiseikka** fact establishing a right; **oikeutta luova tuomio (muotoamistuomio)** judgment establishing or altering a legal relationship; **oikeutta luovalta (lainsäädäntävalta)** legislative power; **oikeutta muuttava tosiseikka** fact altering a right; **olla sietämättä mitään oikeutensa loukkausta** tolerate no

oikeusaste

infringement of one's rights; **paremman oikeuden nojalla** on the basis of a better right; **päästä jälleen oikeuksiinsa** have one's rights restored; **saattaa voimaan oikeutensa** assert one's right; **saavutettu ~, hankittu** ~ acquired right; **siirtää saaminen oikeuksiin** **pantiin** assign a claim together with the right of lien; **sopimuksesta johuvat oikeudet ja velvollisuudet** contractual rights and obligations, the rights and obligations derived from an agreement, the rights and obligations devolving from an agreement; **suojattu ~** protected right; **säännäinen (kirjoitettu) ~** statutory law, written law; **tavanomainen** ~ customary law; **tehdä jkelle tai jllek asialle oikeutta** do justice to a person or to a matter; **ulkomaalaisen ~ (kelpoisuus) mennä avioliittoon** the right of an alien to enter into matrimony; **voimassa oleva ~** the law in force, valid law; **yksitysoikeus** private law
oikeus (**tuomioistuin**) court; **alempi** ~ lower court, inferior court, the court below *vrt.* **alioikeus**; **esineen sijaisemipaikan** ~ court where the thing in controversy is situated, court where the object at issue is situated, (*lat*) forum rei sitae; **haastaa jku oikeuteen** summon a person to court; **hovi-oikeus** court of appeal; **istua oikeutta (kärsijä)** preside over court; **korkein ~** Supreme Court; **käydä oikeutta** litigate, conduct a case, maintain an action; **käydä oikeutta (kärsijä)** **jkk kanssa** conduct a case against someone; **käyttää puhevaltaa oikeudessa (oikeudenkäynnissä)** **ks.** **puhevalta**; **saattaa asia oikeuden tutkittavaksi, saattaa asia oikeuden selvitetäväksi** bring a matter before the court, take a case to court; **tekopaikan** ~ forum of the place of commission of an act, (*lat*) forum delicti commissi *vrt.* **oikeuspaikka**; **tulla saapuville oikeuteen** come before the court; **vastaajan kotipaikan** ~ forum of the domicile of the defendant, (*lat*) forum domicilii; **ylempi** ~ higher court

oikeusajattelu legal thinking
oikeusala 1 (**oikeudenala**) branch of law, branch of jurisprudence; **yksitysoikeudelliset oikeusalat** branches of private law **2** (**tuomioistuinten oikeudenhoito hallinnon vastakohtana; tuomioistuinten; tuomarintoi**) administration of justice, judiciary; judicial service; **oikeusalan virkamies** judicial officer; **toimia oikeusalalla** serve in the judiciary; serve in the legal profession; **tulla (siirtä) oikeusalalle** enter judicial service; **valmistuminen oikeusalalle** preparation for judicial service
oikeusalainen judicial subject
oikeusalue field of law, legal sphere; *vrt.* **lainkäyttöalue**
oikeusanalogia [application of] analogous law, legal analogy
oikeusanthropologia legal anthropology
oikeusapu legal aid; juridical assistance, legal assistance; legal redress; *vrt.* **virka-apu**
oikeusapulautakunta municipal legal aid board
oikeusapusopimus legal aid office
oikeusaputoimisto legal aid office
oikeusasema (*asian*) ~ legal position; (*henkilön*) ~ legal status
oikeusasia legal matter; law matter, matter of law; law case, cause, litigation; **käyttää ylintä tuomiovaltaa oikeusasioissa** exercise supreme judicial authority in legal matters; **oikeusasiain tuomioistuin** (**yleinen tuomioistuin**) court of law; **oikeus- ja hallintoasiat** legal and administrative matters; (*EU*) **oikeus- ja sisäasiat** justice and home affairs
oikeusasiamies (**eduskunnan**) Parliamentary Ombudsman; **oikeusasiamiehen kanslia** Office of the Parliamentary Ombudsman; **Euroopan ~** European Ombudsman
oikeusasianajaja lawyer, advocate, solicitor, practicing barrister, (*Am*) attorney at law
oikeusaste court instance; **alempi** ~ lower court, the court below; **ensimmäinen, toinen ja kolmas** ~ first, second and

- oikeuskysymys** question of law, legal problem, legal question, point of law, issue in law; *käsitellä oikeuskysymystä* consider a question of law, consider a legal issue; *oikeuskysymyksen selvittely* settlement of a question of law; *puhdas* ~ pure question of law; *ratkaisista* ~ decide a point of law; *riitainen* ~ controversial point of law
oikeuskäsike legal concept, legal conception, (*lat*) nomen iuris
oikeuskäsittely hearing; trial, court proceedings; *ennen jutun oikeuskäsittelyä* before the case comes before the court
oikeuskäsitys concept of justice, idea of justice, legal concept, legal conception; legal opinion, legal viewpoint, legal view
oikeuskäytäntö legal praxis, legal practice, legal usage, case law, (*Am*) decisional law; judicial custom; *vakiintunut* ~ established legal praxis; *vakiintumaton* ~ as yet unestablished legal praxis, inconsistent legal praxis
oikeuslaitos (*tuomioistuinaltos*) judicial system, judiciary, the court system, the system of courts; (*tuomioistuin*) court of law
oikeuslause (*fi*) (*oikeussäännöksen ilmaiseva lause*) legal rule, legal provision, legal norm
oikeuslauseleima legal maxim
oikeuslauseoppi doctrine on legal norms
oikeusluomus creation of laws, law-making; legal innovation
oikeuslähte source of law
oikeuslähdeoppi doctrine of the sources of law
oikeuslääketiede forensic medicine, medical jurisprudence
oikeuslääketieteellinen medico-legal, related to forensic medicine; ~ *ruumiinavaus* forensic autopsy
oikeuslääketieteen laitos Department of Forensic Medicine
oikeuslääkäri forensic pathologist, medical examiner
oikeusmenettely (*oikeudenkäynti*) legal proceedings

- protection; *tilanne, joka milloin tahansa voi muuttua oikeushyödykkeen loukkaukseksi* a situation which at any moment may involve a violation of an object of legal protection
oikeusidealismi legal idealism
oikeusideologia legal ideology
oikeusihanne legal ideal
oikeusilmiö legal phenomenon
oikeusinformatiikka legal informatics
oikeusinstituutio legal institution; *avio-
liitto oikeusinstituuttina (instituutio-
na)* marriage as a legal institution
oikeusistuin court, court of law, law-court, tribunal
oikeusjuttu case, cause, action, suit, law-suit, litigation
oikeusjärjestelmä legal system
oikeusjärjestys legal order, judicial system; law; (*asteiden järjestys*) sequence of courts
oikeuskansleri Chancellor of Justice
oikeuskanslerinsihteeri secretary of the Office of the Chancellor of Justice
oikeuskanslerinvirasto Office of the Chancellor of Justice
oikeuskategoria legal category
oikeuskehitys development of laws
oikeuskeino (*oikeudellinen keino*) remedy; remedy at law, legal redress, legal remedy, judicial remedy
oikeuskeelpoinen having legal capacity; ~ *yhteisö* incorporated society
oikeuskelpoisuus legal capacity; *oikeuskelpoisuutta vailla oleva yhteisö* unincorporated society, society lacking legal personality
oikeuskelvoton lacking legal capacity, legally disabled, legally disqualified
oikeuskelvottomuus civil disability, legal incapacity, disability
oikeuskieli legal parlance, legal language
oikeuskirjallisuus legal literature
oikeuskohde legal object
oikeuskollisio (*oikeusriiriita*) conflict of laws
oikeuskulttuuri legal culture
oikeuskulut ks. *oikeudenkäyntikulut*
- third instance; *hovi-oikeuden ensimmäisenä oikeusasteena ratkaisema juttu* a case dealt with by the court of appeal as the first instance; *kanne hylättiin alemmissa oikeusasteissa* the suit was dismissed in the lower courts; *ratkaista ai-noana oikeusasteena* decide as the sole trial court; *ylempi* ~ higher court; *ylin (korkein)* ~ court of last resort, highest court, last instance
oikeusasteellinen ~ *toimivalta* functional competence in relation to the sequence of courts
oikeusaukko gap in law, shortcoming in the law, deficiency in the law
oikeusavustaja legal adviser; counsel
oikeusdogmatiikka legal dogmatics
oikeusedellyttämys ks. *oikeusolettama*
oikeuselin judicial organ, judicial body
oikeuselämä legal affairs, legal system; *oikeuselämän tarpeet* the needs of the legal system
oikeusepätö (*oikeudellinen epävarmuus*) legal uncertainty
oikeuserrehdys mistake of law; error of law, judicial error, (*lat*) error iuris
oikeusfilosofia legal philosophy, philosophy of law
oikeushallinto judicial administration
oikeushallinto-osasto Department of Judicial Administration
oikeushammaslääkäri forensic odontologist
oikeusharkinta judicial discretion
oikeushenkilö legal person, body corporate, artificial person, juristic person
oikeushenkilöllisyys legal personality, legal person, juridical personality
oikeushistoria legal history, history of law
oikeushyvä object of legal protection; *aineellinen* ~ tangible object of legal protection; *aineeton* ~ intangible object of legal protection; *oikeushyödykettä uhkaava pakottava vaara* a present danger threatening an object of legal protection, a present danger to an object of legal protection; *oikeushyödykkeen loukkaus* violation of an object of legal